

10 Ιανουαρίου 2015

Πολιορκία... και δασκάλες του αγώνα

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Στον δρόμο αποκαλύπτεται ότι ο παπα-Χρυσόστομος δεν

είναι στ' αλήθεια ιερωμένος.

Στο μεταξύ, κάποιος άγνωστος χεροδύναμος Έλληνας σκοτώνει τον Βούλγαρο Παζαρέντζε, παίρνοντας εκδίκηση για λογαριασμό ενός φίλου του που είχε σκοτώσει ο κομιτατζής. Ο Άγρας, απ' την άλλη μεριά, θέλοντας και μη, αναγκάζεται να φύγει εξαιτίας του συνεχούς πυρετού που έχει, ενώ ο καπετάν Νικηφόρος και οι άντρες του γκρεμίζουν την ψηλή καλύβα και κτίζουν μίαν άλλη, στο ύψος των καλαμιών. Σ' αυτή την καλύβα γίνεται η βουλγαρική επίθεση μέσα στον χειμώνα, στα παγωμένα νερά του Βάλτου.

Ήταν επτά το πρωί, μόλις είχε ξημερώσει. Από τις βουλγαρικές καλύβες κάτι ακούονταν, κίνηση, πλατάγημα κουπιών. Και οι σκοποί πυροβόλησαν, υποχωρώντας προς την Κούγκα. Την ίδια ώρα, ομοβροντίες έπεσαν από διάφορα σημεία, και σφαίρες σφύριξαν, πισίλισαν τα νερά γύρω στην καλύβα.

Μα ο Νικηφόρος ήταν πια έτοιμος. Έκανε νόημα να μην πυροβολήσει κανείς. Και ταμπουρωμένοι πίσω από το χαμηλό οχύρωμά τους οι άντρες, πειθαρχικοί, περίμεναν.

Το τουφέκι όμως πύκνωνε. Οι σφαίρες έπεφταν βροχή στο πάτωμα και στην καλύβα. Ένας εύζωνος που έκανε να συρθεί να πάρει κάτι από την καλύβα, έπεσε νεκρός. Ο Νικηφόρος δίνει διαταγή σε λίγα τουφέκια ν' αποκριθούν, έτσι που να γελαστούν οι Βούλγαροι, να νομίσουν πως δεν έχει δυνάμεις στην Κούγκα. Φωνές χαρούμενες και θριαμβευτικές ακούονται, βουλγαρικές.

Πρέπει να ήταν πολλές οι πλάβες, και κοντά, και, αν και άορατος ο εχθρός, θα έβλεπε αυτός την καλύβα. Γιατί οι σφαίρες όλες έπεφταν στο πάτωμα, χτυπούσαν και θρυμματίζουν το χωματένιο περίφραγμα.

- Πυρ ταχύ και γενικό! διατάζει ο Αρχηγός. Και αρχίζει πανδαιμόνιο.

Όλη η λίμνη αντηχούσε!... Η Κούγκα φλογίζονταν από τη μίαν άκρη στην άλλη. Τα τουφέκια άναβαν όλα, έφτυναν φωτιά και σίδερο, αλλά στα τυφλά, μες στα καλάμια, απ' όπου έφθναν οι εχθρικές σφαίρες. Μπρούμυτα, μες στα νερά, πίσω από το χαμηλό περιτοίχισμα, οι άντρες τραβούσαν αδιάκοπα.

Μα ο εχθρός πλησίαζε ολοένα. Είχαν αποφασίσει οι Βούλγαροι, με κάθε θυσία να πάρουν το προπύργιο αυτό της ελληνικής αντιστάσεως, που τους είχε γίνει καρφή στο μάτι. Κάπου κάπου, καμιά πλάβα έκανε να ξεμυτίσει από μέσα από τα αραιά καλάμια, μα τέτοιο τουφεκίδι τη χαιρετούσε ώστε υποχωρούσε την ίδια στιγμή.

Είχε περάσει μια ώρα. Το ήξερε ο Νικηφόρος, ότι πριν από άλλη μια ώρα βοήθεια

δεν μπορούσε να φθάσει, όσο και αν βιάζονταν οι άντρες από τις άλλες ελληνικές καλύβες. Έπρεπε να βαστάξει ως τότε. Το αριστερό μέρος της Κούγκας, γεμάτο πυκνά φυτά, τον ανησυχούσε. Από τα ρηχά αυτά νερά μπορούσαν και πεζή ακόμα να πλησιάσουν Βούλγαροι, να ρίξουν χεροβομβίδες. Και τότε ήταν χαμένοι. Έδωσε το σύνθημα να πυροβολήσει η αριστερή πλάβα. Μα, εκτεθειμένοι όπως ήταν οι άντρες στις δυο κρυμμένες πλάβες, είχαν υποφέρει πολύ, και είχαν υποχωρήσει σε άλλα μονοπάτια.

- Ε, θα τα βγάλομε πέρα μόνοι μας, παιδιά! Κουράγιο και σταθερότητα!... φώναξε ο Αρχηγός.

Από τον καπνό όμως που άφηναν τα παλιά τουφέκια γκρα, με μαύρο μπαρούτι, δεν έβλεπε πια τίποτα.

- Καπετάν Παντελή, πιάσε συ το αριστερό μέρος με τον Κουκουδέα, μη μας κάνουν αιφνιδιασμό από κει! Και σεις παιδιά, όλοι, παύσατε πυρ! φώναξε.

Ήταν σα να 'λεγε στους δυο άντρες: «*Αυτοκτονήσετε παιδιά!*», τέτοιο χαλάζι από σφαίρες έπεφτε ολόγυρα!... Μα ούτε στιγμή δε δίστασαν τα παλικάρια. Από το ταμπούρι τους σηκώθηκαν κι έπιασαν την αριστερή πλευρά, και χωρίς διακοπή τουφεκούσαν κατά τις βουλγάρικες πλάβες. Όρθιος, μπροστά σ' ένα άνοιγμα του προχώματος, κοίταζε ο Νικηφόρος τις εχθρικές πλάβες, που μια φαίνονταν και μια χάνονταν μες στα καλάμια, πλησιάζοντας ολοένα πιο κοντά, στενεύοντας την πολιορκία. Δυο χωρικοί, πανικόβλητοι, έτρεξαν μέσα στην καλύβα κι έχωσαν τα κεφάλια τους σε δέματα από ραγάζι, νομίζοντας έτσι πως θα γλιτώσουν. Τους είδε ο Νικηφόρος, ένιωσε τον εκνευρισμό των αντρών του, που ακίνητοι τόσην ώρα τουφεκούσαν αδιάκοπα, ξαπλωμένοι μες στα νερά, και φοβήθηκε μην τους μεταδοθεί ο πανικός των χωρικών. Ξαφνικά του ήλθε μια έμπνευση.

- Το τραγούδι του Ζέζα, παιδιά, όλοι μαζί! πρόσταξε. Να μας ακούσουν ποιοι είμαστε!

Και όλοι μαζί, σαν ένας άνθρωπος, άρχισαν να τραγουδούν: «*Σαν τέτοια ώρα στο βουνό, ο Παύλος πληγωμένος μες στο νερό του αυλακιού ήτανε ξαπλωμένος. Για σύρε, Δήμο μου πιστέ, στην ποθητή πηγή μου, και φέρε μου κρύο νερό να πλύνω την πληγή μου. Σταλαματιά το αίμα μου, για σε Πατρίς, το χύνω, για να 'χεις δόξα και τιμή, να λάμψεις σαν τον κρίνο. Είν' η Ελλάδα μας μικρή, μικρή και ζουλεμένη, μα ελευθεριά έχει πολλή! Μες στο κλουβί δεν μπαίνει! Παύλος Μελάς κι αν πέθανε, τ' αδέλφια του ας ζήσουν, αυτά θα τρέξουνε μαζί για να τον αναστήσουν!*»

Το τραγούδι, που το 'λεγαν όλοι οι αντάρτες τότε στα βουνά, ηλέκτρισε τους άντρες. Με καινούριο θάρρος και πείσμα, σηκώνονταν άφοβα στα γόνατα,

σημάδευαν, πυροβολούσαν. Ένα παλικάρι πληγώθηκε. Αδιαφορώντας εξακολουθούσε να τραγουδά. Άλλο παρακάτω, έπεσε.

- Τραβάτε, βρε παιδιά, να πάρετε πίσω το αίμα μου! είπε τους συντρόφους του.

Και σαν αντιλαλιά χαρμόσυνη, μια μπαταριά μακρινή, από πίσω τους, έσχισε τον

α! Σημαδεύετε και τραβάτε! Πυρ χαρά ο Αρχηγός. Και ολόκληρη η

Είχε περάσει άλλη μια ώρα, οι

άντρες είχαν ετοιμάσει και χεροβομβίδες, οι Κρητικοί έβγαλαν τα μαχαίρια τους, πρόθυμοι, στον ενθουσιασμό τους, να πηδήξουν και στο νερό ακόμα, με την πρώτη διαταγή του Αρχηγού τους. Μα ξαφνικά αραίωσε το εχθρικό τουφέκι, οι άγριες

φωνές πνίγηκαν, πλατσια βούτηξαν βιαστικά στο νερό, και όλο αραίωναν, αραίωναν οι πυροβολισμοί.

- Φεύγουν! Φεύγουν!... Τραβάτε, βρε παιδιά! Πυρ ταχύ! Σημαδεύετε! Νικήσαμε!... φώναζε έξαλλος ο Αρχηγός.

Και την ίδια ώρα, θριαμβευτική ζητωκραυγή ξέσπασε, κοντά πια, πίσω από την Κούγκα.

- Ζήτω-ω-ω! Ζήτω-ω-ω!... Βαστάτε αδέρφια, και φθάσαμε!...

Απ' αντίκρου οι πυροβολισμοί είχαν παύσει ολότελα. Μιλιά πια δεν ακούουνταν. Μόνο το βιαστικό πλατσάρισμα των κουπιών στο νερό και τα τσακισμένα καλάμια μαρτυρούσαν τη βιαστική φυγή των Βουλγάρων.

Στον Βάλτο έρχονται τρία καινούρια πρόσωπα. Είναι νέοι αντάρτες, που κατάγονται από την Αίγυπτο. Στο μεταξύ, το Προξενείο στέλνει τον Άγρα στην περιοχή της Νάουσας· ο καπετάνιος έρχεται ν' αποχαιρετίσει τους συντρόφους του στον Βάλτο. Κατευθύνεται με τη βοήθεια του Αποστόλη προς τα Γιαννιτσά κι από κει προς τη Νάουσα. Μαζί τους βρίσκεται κι ο Βασίλης, του οποίου τη γυναίκα έχουν σκοτώσει οι Βούλγαροι, ενώ το παιδί του μπορεί να 'ναι ζωντανό. Υποπτεύεται πως αυτό μπορεί να είναι ο Τάκης στην Κουλακιά, κοντά στην κυρία Ασπασία, τη δασκάλα. Ο Βασίλης έχει τάξει στον εαυτό του να εκδικηθεί όλους τους Βουλγάρους που ξεκλήρισαν την οικογένειά του. Έτσι, αφού ο Άγρας φθάνει στη Νάουσα κι οργανώνει την αντίσταση εκεί, ο Βασίλης με τον Αποστόλη παίρνουν τον δρόμο της επιστροφής για τα χωριά του Βάλτου. Στον δρόμο τους συναντούν τον Μανόλη Στενημαχίτη και έναν φίλο του, που αποκαλείται από τα παλικάρια καπετάν Ακρίτας, ενώ το πραγματικό του όνομα είναι Γρέγος. Είναι γιγαντόσωμος άνθρωπος και κάποιον θυμίζει στον Αποστόλη. Πηγαίνουν στο Τσέρκι, όπου βρίσκουν την κυρία Ηλέκτρα, που έχει φέρει τον Γιωβάν και επιμένει να τον κρατήσουν κοντά τους οι άνδρες του καπετάν Νικηφόρου.

Πραγματικά, η κυρία Ηλέκτρα πηγαίνει στον καπετάν Νικηφόρο· μαζί του βρίσκεται κι ο Βασίλης. Βλέπει με κακό μάτι το γεγονός ότι η δασκάλα έχει στην προστασία της ένα βουλγαρόπαιδο. Μα την κυρία Ηλέκτρα την υπερασπίζεται ο Γρέγος, που είναι γνωστός του Βασίλη. Η δασκάλα ζητάει βοήθεια από τους Έλληνες, επειδή Βούλγαροι κομιτατζήδες εμφανίστηκαν στο χωριό της.

- Με ποιον κάθεται αυτό το κορίτσι; ρώτησε.

Μα ο Στενημαχίτης δεν την ήξερε. Αποκρίθηκε ο καπετάν Παντελής:

- Κάθεται μόνη στο σχολειό της.

είναι Βούλγαρος.

Δασκάλες, συνεργάτιδες του Λάμπρου Κορομηλά
(από το βιβλίο «Η Μακεδόνισσα στο θρύλο και στην ιστορία»
της Αθηνάς Τζινίκου)

- Όλοι στο χωριό είναι φίλοι της,

είπε ο καπετάν Παντελής. Και σ' όλα τα περίχωρα. Μα ο Θεός να φυλάγει· αν δεν προφθάσει η βοήθειά μας που ζήτησε σήμερα, θα πάει και αυτή σαν την Αικατερίνη Χατζηγεωργίου.

- Τι έπαθε η Αικατερίνη Χατζηγεωργίου; ρώτησε ο Βασίλης.

- Ήταν δασκάλισσα στο Γευγελί, αποκρίθηκε ο Στενημαχίτης. Μα επειδή έμεινε στο έλεος του Θεού ένα ελληνοχώρι, Γκέρτσιστα, βόρεια από το Γευγελί και μέσα στη Βουλγαρία, έφυγε αυτή και πήγε και άνοιξε εκεί σχολειό. Τη φοβέρισαν και την ξαναφοβέρισαν οι Βούλγαροι πως θα τη σκοτώσουν. Τίποτα αυτή. Έμεινε στη θέση της. Και όταν ένα βράδυ περικύκλωσαν οι κομιτατζήδες το σχολειό της, δυο ώρες, με το πιστόλι στο χέρι, αμύνονταν μόνη! Τότε έβαλαν φωτιά στο σχολειό οι Βούλγαροι, και πνιγμένη από τον καπνό, με δυο κοριτσάκια, πήδηξε η Χατζηγεωργίου από το παράθυρο. Τα θηρία την έπιασαν και την αποκεφάλισαν, καθώς και τα κοριτσάκια, και τις ξανάριξαν πάλι μες στις φλόγες. Μόνο από την καλτσοδέτα της αναγνώρισαν τη Χατζηγεωργίου. Αμέσως την άλλη μέρα πήγε ένα σώμα δικό μας, με τον οπλαρχηγό Μιχάλη Σιωνίδη από τη Μπογδάντσα, κι έκαψε τη Μπραΐκορτσα και την Μπαλίντσα, δυο βουλγαροχώρια όπου κρύβονταν οι δολοφόνοι. Βέβαια τους έσφαξαν αυτούς ως τον τελευταίο. Μα τι κατάλαβες; Πάει η ηρωική Χατζηγεωργίου, και άλλα έξι άτομα που βρέθηκαν μες στο σχολειό της.

Ο Μανόλης έτριζε τα δόντια του.

- Τα ίδια του χωριού σου, Βασίλη, είπε. Και ύστερα μιλά ακόμα ο καπετάν Άγρας για επιείκεια και πολιτισμό!

- Και ο καπετάν Νικηφόρος γύρευε με το ευαγγέλιο και το σταυρό να τους νουθετήσει, είπε ο καπετάν Παντελής. Μα ένα δυο εκδρομές στα περίχωρα τον έπεισαν, νομίζω, πως ο Αγώνας μας δε γίνεται χωρίς αίμα. Κάθε μέρα έρχονται προεστοί, παπάδες και δάσκαλοι, ακόμα και Τούρκοι, και ζητούν τη βοήθειά μας. Πότε βρίσκουν ένα ακέφαλο σώμα, πότε μια μαχαιρωμένη γυναίκα, πότε ολόκληρη οικογένεια σφαγμένη, πότε καμένα ερείπια με καρβουνιασμένα πτώματα...Μα ας μας δώσει το σύνθημα το Κέντρο, και θα τα πληρώσουν όλα μαζί τα εγκλήματά τους. Ως εδώ μας έχουν φέρει!... (με μια κοφτή κίνηση πάνω από το αυτί). Και ξέρομε πού κρύβονται. Μπόζετς, Κουρφάλια, Χιντιρλί και τα λοιπά, είναι φωλιές από κομιτατζήδες. Ας φθάσομε μια μέρα εκεί, και τότε...

Λίγη ώρα και οι τρεις άντρες έμειναν σιωπηλοί.

- Και γυρεύει η δασκάλα αυτή να γλιτώσει ένα Βουλγαρόπουλο! είπε ο Βασίλης σφίγγοντας τα δόντια του.

Κάθουνταν ακόμα και κουβέντιαζαν αργά τη νύχτα, όταν γύρισαν οι πλάβες με τον Αρχηγό, τον καπετάν Ακρίτα και τον Μήτσο. Είχαν πάει, λέει, τη δασκάλισσα στο σχολείο της, όλα ήταν ήσυχα στο χωριό - αλλά ως τότε;

- Εκείνο που θαυμάζω, είπε ήσυχα ο Νικηφόρος, είναι η ψυχραιμία αυτού του κοριτσιού. Ζει μόνη της, κλεισμένη στο σχολείο της και δεν της καίγεται καρφί. Είναι θαυμάσιες αλήθεια αυτές οι γυναίκες του Αγώνα!

Στο Τσέκρι ωστόσο, καθισμένος χάμω πλάι στον Αποστόλη, ο Γιωβάν του διηγούνταν όλα όσα είχε δει και ακούσει αφότου τα δυο παιδιά είχαν αποχωριστεί. Δεν ήταν ευχαριστημένος ο Γιωβάν. Ο Πέτροφ ο καρβουνιάρης είχε έλθει δυο φορές, νύχτα, στο σχολειό, και κρυφά είπε της κυρίας Ηλέκτρας να φύγει. Ήταν και αυτός μέσα στο κομιτάτο που καταδίωκε τους Έλληνες. Μα δεν ήθελε το κακό της κυρίας Ηλέκτρας, που είχε φροντίσει το κορίτσι του σαν ήταν άρρωστο, και το είχε ξαγρυπνήσει μια νύχτα ολόκληρη. Και είχε έλθει να της πει πως θα πάθει μεγάλα κακά αν δε φύγει. Εκείνη γελούσε. Του έλεγε: «Καλά, καλά, Πέτροφ!», και δεν έφευγε. Όπου μια μέρα, χθες, πήγε ο Γιωβάν να κατεβάσει την κατσαρόλα με τις πατάτες από τη φωτιά, και μύρισε καμένο πανί. Κοντά στο παράθυρο, κάτω από ένα σκαμνί, ήταν μια σιδερένια μαύρη μπάλα μ' ένα φιτίλι αναμμένο κι ένα κομμάτι ρούχου που είχε καεί. Θυμήθηκε πως στου Άγγελ Πέιο, κάποιοι Βούλγαροι εχθροί του από αντίθετο κόμμα, είχαν φέρει μια τέτοια μπάλα, πάλι με φιτίλι αναμμένο, και το είχε πατήσει ο Άγγελ Πέιο, κι έδειρε τον Γιωβάν που δεν το είχε δει, λέει, και δεν το είχε σβήσει, γιατί, λέει, η μπάλα αυτή αν σκούσε θα έκαιε ολόκληρο το σπίτι.

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%baltos_11_%

?? ?????? ??? ?????????????? ?????? ??? [????? ??????](#)